

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงพาณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๕๕

วันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕

เรื่อง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ กรณีนางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (คณะกรรมการ ป.ป.ช.) ผู้ร้องเสนอคำร้อง ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๕๔ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ กรณีนางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องได้ความว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ผู้ถูกร้อง เป็นข้าราชการการเมือง ตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ (ม.ร.ว.สุขุมพันธุ์ บริพัตร) ในรัฐบาลนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ เรื่องแต่งตั้งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ผู้ถูกร้อง จึงมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้องภายในระยะเวลาที่กำหนดตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินกรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

ผู้ร้องได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. จึงได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๔ แจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว

ผู้ถูกร้อง มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ชี้แจงข้อเท็จจริงได้ความว่า ไม่เคยทราบมาก่อนว่า การเข้าดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ

แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ จนเมื่อมีข่าวกรณีนายอมร อมรรัตนนานนท์ ยื่นเรื่องต่อผู้ร้องเพื่อให้ตรวจสอบความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี ๑๐ คน ว่าสิ้นสุดเฉพาะตัวหรือไม่ ในกรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท จึงได้มีการสนทนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลหลายคน และทำให้ทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง แม้จะบอกพร้อมเนื่องจาก ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้อง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่ง ที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ แต่ก็ตั้งใจไว้ว่าจะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินต่อผู้ร้องภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง และเหตุผลที่ไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินในทันทีที่ทราบ เพราะเห็นว่าใกล้หมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว และยินดีให้มีการตรวจสอบย้อนหลังเพื่อดูรายการทรัพย์สินและหนี้สินนับแต่วันที่เข้ารับตำแหน่งจนถึงวันพ้นตำแหน่ง และขอยืนยันว่าไม่มีเจตนาหรือจงใจจะปกปิดหรือไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อผู้ร้อง ทั้งนี้ ผู้ถูกร้องมิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินมาด้วยแต่อย่างใด

ผู้ร้องได้พิจารณาในการประชุมครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๔ เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๔ แล้ว มีมติเป็นเอกฉันท์ด้วยคะแนนเสียง ๗ เสียง ว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณียุติเข้ารับตำแหน่งดังกล่าว ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ แต่มิได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบดังกล่าว แม้ในภายหลังได้ทราบ ดิอยู่แล้วว่าตนเองมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณียุติเข้ารับตำแหน่ง แต่ก็ยังคงไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ ดังกล่าว ให้เป็นการถูกต้อง พฤติการณ์ของผู้ถูกร้อง จึงเป็นการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณียุติเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ จึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ดังนี้

๑. ขอให้วินิจฉัยว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณียุติเข้ารับตำแหน่ง

๒. ขอให้วินิจฉัย ห้ามมิให้นางสาวเพ็ญภา ไพศาลศุภนิมิต ผู้ถูกร้อง ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

ศาลรัฐธรรมนูญรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และให้โอกาสผู้ถูกร้องชี้แจงเป็นหนังสือ ซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือชี้แจงได้ความว่า

หม่อมราชวงศ์สุขุมพันธุ์ บริพัตร ดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ตามคำสั่งกระทรวงการต่างประเทศ ที่ ๘๑๖/๒๕๕๒ ลงวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ก่อนได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศและในระหว่างดำรงตำแหน่งอยู่นั้น ผู้ถูกร้องปฏิบัติงานที่มูลนิธิจุฬาลงกรณ์ - พันธุ์ทิพย์ ตำแหน่งเลขานุการบริหารสำนักงานประธานมูลนิธิ โดยได้ปฏิบัติงานที่มูลนิธิมาเป็นเวลากว่า ๑๓ ปีแล้ว ผู้ถูกร้องจบการศึกษาด้านบริหารธุรกิจจากมหาวิทยาลัยกรุงเทพ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๓๖ ไม่มีความรู้ทางด้านกฎหมายและไม่เคยศึกษาในรายละเอียดของรัฐธรรมนูญ ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน ตลอดจนไม่ได้เป็นสมาชิกพรรคการเมืองใด เมื่อดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ จึงไม่ทราบว่าการที่ดำรงตำแหน่งนี้ต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จึงเป็นเหตุให้ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อเข้ารับตำแหน่ง ต่อมาเมื่อได้ติดตามข่าวกรณีนายอมร อมรรัตนานนท์ จะยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ให้ตรวจสอบความเป็นรัฐมนตรีของรัฐมนตรี ๑๐ คน ว่าสิ้นสุดลงเฉพาะตัวหรือไม่ ในกรณีดำรงตำแหน่งในห้างหุ้นส่วนและบริษัท โดยในเนื้อหาข่าวได้มีการอ้างถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๐๘ มาตรา ๒๐๙ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๒ ผู้ถูกร้องเกิดความสงสัยจึงได้สนทนาและสอบถามกับบุคคลที่มีความรู้ทางด้านกฎหมาย ทำให้ทราบว่า ผู้ถูกร้องต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ในกรณีดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ต่อมาคณะกรรมการ ป.ป.ช. โดยสำนักงานคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้มีหนังสือลับ ที่ ปช. ๐๐๐๖/๗๓ ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๕ แจ้งให้ผู้ถูกร้องทราบว่า ได้ตรวจสอบพบว่า ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อผู้ร้อง กรณีเข้ารับตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ และขอให้ชี้แจงเหตุผลโดยด่วน ซึ่งผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ชี้แจงเหตุผลและผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินไปด้วย เนื่องจากมีความเข้าใจว่า คณะกรรมการ ป.ป.ช. กำลังพิจารณากรณีดังกล่าวอยู่ และคำชี้แจงของผู้ถูกร้องเป็นข้อมูลสำคัญในการพิจารณาประกอบกับ

ในเวลานั้น เป็นช่วงที่รัฐบาลของนายชวน หลีกภัย กำลังจะหมดวาระลง ผู้ถูกร้องจึงได้ชี้แจงในหนังสือว่า ผู้ถูกร้องตั้งใจจะยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเมื่อพ้นตำแหน่ง ภายในสามสิบวันนับจากพ้นตำแหน่ง และยินดีให้มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและให้มีการตรวจสอบบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินย้อนหลัง นับแต่วันเข้ารับตำแหน่งและผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีพ้นจากตำแหน่งแล้วเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๔

ได้พิจารณาคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องแล้วเห็นว่า พยานหลักฐานที่มีอยู่เป็นอันเพียงพอที่จะวินิจฉัยปัญหาตามคำร้องได้แล้ว โดยมีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยก่อนว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง... (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น”

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๒ บัญญัติว่า “บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา ๒๕๑ ให้แสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่มีอยู่จริงในวันที่ยื่นบัญชีดังกล่าว และต้องยื่นภายในกำหนดเวลาดังต่อไปนี้ (๑) ในกรณีที่เป็นกรเข้ารับตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันเข้ารับตำแหน่ง (๒) ในกรณีที่เป็นกรพ้นจากตำแหน่ง ให้ยื่นภายในสามสิบวันนับแต่วันพ้นจากตำแหน่ง ฯลฯ” และวรรคสอง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองซึ่งพ้นจากตำแหน่ง นอกจากต้องยื่นบัญชีตาม (๒) แล้ว ให้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินอีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งดังกล่าวมาแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีด้วย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องดำรงตำแหน่งที่ปรึกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ โดยเข้ารับตำแหน่งเมื่อวันที่ ๘ กรกฎาคม ๒๕๔๒ และพ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเพราะรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศออกจากตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๔ ผู้ถูกร้องจึงเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ (๕) บัญญัติไว้ และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้อง ภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญกำหนด

ปัญหาที่จะต้องวินิจฉัยตามคำร้องมีว่า

(๑) ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

(๒) ถ้าผู้ถูกร้องต้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีจะนับตั้งแต่วันที่

(๑) ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองผู้ใดจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญนี้ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ให้ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นตามมาตรา ๒๕๒ หรือนับแต่วันที่ตรวจพบว่าการกระทำดังกล่าว แล้วแต่กรณี และผู้นั้นต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด การที่ผู้ถูกร้องกล่าวอ้างว่า ไม่ทราบว่ามีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ที่ปรึกษารัฐมนตรีมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ทั้งไม่มีความรู้ด้านกฎหมาย ไม่เคยศึกษารายละเอียดของรัฐธรรมนูญ ไม่เคยดำรงตำแหน่งทางการเมืองมาก่อน แต่เมื่อทราบภายหลังว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ โดยทราบจากผู้อื่น และโดยการที่ผู้ร้องแจ้งให้ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริง การที่ผู้ถูกร้องชี้แจงข้อเท็จจริงโดยยืนยันว่า ขณะที่ได้รับตำแหน่งตนไม่ทราบว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ แต่เมื่อทราบว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ ผู้ถูกร้องยังคงมิได้ยื่นเพราะเห็นว่าใกล้หมดวาระการดำรงตำแหน่งแล้ว เมื่อพ้นจากตำแหน่งจึงได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งเท่านั้น มิได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งด้วย การที่ผู้ถูกร้องรับว่าทราบข้อเท็จจริงภายหลังว่าตนมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งและอยู่ในวิสัยที่จะยื่นได้แต่ยังไม่ยื่นนั้น เป็นข้อแก้ตัวที่ไม่อาจรับฟังได้ว่า ผู้ถูกร้องไม่มีเจตนาจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ

ศาลรัฐธรรมนูญโดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเสียงข้างมาก ๕ เสียง (นายกระมล ทองธรรมชาติ นายจิระ บุญพจนสุนทร พลโท จุล อติเรก นายปรีชา เฉลิมวณิชย์ นายพันธ์ จันทรปาน นายมงคล สระฐาน นายสุจิต บุญบงการ นายสุวิทย์ ชีรพงษ์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง) วินิจฉัยชี้ขาดว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และมาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑)

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญอีก ๕ เสียง (นายศักดิ์ เตชะชาอุ นายสุจินดา ยงสุนทร นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอมร รักษาสัตย์ และนายอิสสระ นิตินันท์ประภาศ) เห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจะดำรงตำแหน่งทางการเมือง แต่มิได้อยู่ในแวดวงการเมืองมาก่อน ขณะที่ทราบว่า มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชี ฯ เป็นเวลาที่ใกล้หมด

วาระการดำรงตำแหน่งแล้ว และเมื่อพ้นจากตำแหน่งผู้ถูกร้องได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีพ้นจากตำแหน่งภายในระยะเวลาที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ จึงฟังข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องไม่จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ให้ยกคำร้องและไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในปัญหาที่สอง

ปัญหาว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งและต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่เมื่อใด

พิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๒ วรรคหนึ่ง (๑) การเริ่มนับระยะเวลาการต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจะนับเมื่อใดนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง กำหนดให้นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง กรณีเช่นนี้ศาลรัฐธรรมนูญ โดยตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๖ เสียง คือ นายกระมล ทองธรรมชาติ พลโท จุล อติเรก นายผัน จันทรปาน นายมงคล สระแก้ว นายสุจิต บุญบงการ และนายสุวิทย์ ธีรพงษ์ ซึ่งได้วินิจฉัยในปัญหาข้อ (๑) ว่า ผู้ถูกร้องจงใจไม่ยื่นบัญชี ฯ ต่อผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติ เห็นว่า ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองที่พ้นจากตำแหน่งแล้วก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ ผู้นั้นจึงไม่มีตำแหน่งที่จะให้พ้นได้อีก ดังนั้น วันที่พ้นจากตำแหน่ง คือวันที่พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริง เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุรัฐมนตรียุติว่าการกระทรวงการต่างประเทศออกจากตำแหน่งตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ ก่อนที่ศาลรัฐธรรมนูญจะวินิจฉัยชี้ขาด การให้พ้นจากตำแหน่งทางการเมืองเมื่อครบกำหนดต้องยื่นบัญชี ฯ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งตอนต้น จึงไม่สามารถนำมาใช้บังคับได้อีก เพราะผู้ถูกร้องได้พ้นจากตำแหน่งตามความเป็นจริงไปแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ การที่ผู้ถูกร้องพ้นจากตำแหน่งที่ปรีชารัฐมนตรียุติว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเมื่อวันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔ จึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่ ๑๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๔

ส่วนตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ๓ เสียง คือ นายจิระ บุญพจนสุนทร นายปรีชา เถลิมวณิชย์ และนายอุระ หวังอ้อมกลาง เห็นว่า ผู้ถูกร้องมีหน้าที่ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่งภายในวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒ แต่ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นบัญชี ฯ กรณีเข้ารับตำแหน่ง ผู้ถูกร้องต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่งตอนต้น นับแต่วันที่ครบกำหนดต้องยื่นในกรณีเข้ารับตำแหน่งแล้วจึงต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่วันดังกล่าว คือวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยชี้ขาดว่า นางสาวเพ็ญภา ไพศาลสุนิรมิต ผู้ถูกร้องจงใจ
ไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ กรณีเข้ารับตำแหน่งตามรัฐธรรมนูญ
แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๕ และต้องห้ามมิให้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองใดๆ เป็นเวลาห้าปีนับแต่
วันที่พ้นจากตำแหน่งที่ปริกษารัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ คือวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๕๒

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ